

"Ένα βιβλίο επί σκηνής"

Σαύρος : ωραία η Θεσσαλονίκη δε λέω αλλά να... θα ήθελα και λίγο φύση... λίγο πράσινο, βαρέθηκα τόσο τσιμέντο και τα μάτια μου άρχισαν να τσούζουν...

Αφηγητής: είναι από το νέφος, χτύπησε κόκκινο η αιθαλομίχλη...το απόγευμα στο σταθμό μέτρησης δυτικής Θεσσαλονίκης η τιμή που καταγράφηκε ήταν 258mg/m³ με όριο συναγερμού τα 150!

Γιάννης : Σαύρο! Πάμε έξω από την πόλη! Πάμε μια μικρή εκδρομή!

Σαύρος : εκδρομή; Πού; Δεν ξέρω...δεν μπορώ μόνος μου...ποιος θα μου δείξει το δρόμο;

Γιάννης : εγώ θα σε οδηγώ... θα πάμε στο χωριό που γεννήθηκε ο παππούς μου, ο Γιάννης. Τώρα βέβαια είναι πια μια όμορφη κωμόπολη λίγο έξω από τη Θεσσαλονίκη. Η Θέρμη.

Σαύρος : Θέρμη; είναι μακριά;

Αφηγητής : (ανοίγοντας ένα βιβλίο που πάντα το χει στα χέρια του..διαβάζει..) Θέρμη πόλη και έδρα ομώνυμου δήμου του νομού Θεσσαλονίκης. Βρίσκεται νοτιοανατολικά της Θεσσαλονίκης σε υψόμετρο 65 μέτρων και απέχει 15 χιλιόμετρα από αυτήν.

Γιάννης:... μπα... με το αυτοκίνητο του μπαμπά, αν δεν πέσουμε σε κίνηση, φτάνουμε σε είκοσι λεπτά. Με σένα... ούτε πεντάλεπτο δε θα μας πάρει...

Αφηγητής : (συνεχίζοντας το διάβασμα)..η κοινότητα Θέρμης ιδρύθηκε το 1918 και αναγνωρίστηκε ως δήμος το 1994....

Σαύρος : Τότε ...φύγαμέ...

Αφηγητής: (διαβάζοντας) : στην περιοχή του Σέδες βρέθηκαν ίχνη οικισμού της νεολιθικής εποχής , ενώ κατά την περίοδο των αρχαίων χρόνων και της κλασικής αρχαιότητας είχε αναπτυχθεί μια σημαντική αρχαία πόλη, η Θέρμη, από την οποία σύμφωνα με τον Ηρόδοτο πήρε την επωνυμία του ο Θερμαϊκός κόλπος....

Γιάννης : Ανατολικά, Σαύρο!

Σαύρος : Ανατολικά, Γιάννη! Θέρμη σου ερχόμαστε!

Γιάννης : Να η Καλαμαριά και η θάλασσα της Αρετσούς..

Βγαίνουμε από την πόλη... Να το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης ...

Πρόσεχε Σαύρο! Αεροπλάνο ! (αποφεύγεται η σύγκρουση...)

Γιάννης : πω πω ! ήμασταν τόσο κοντά του...ένα παιδάκι χαιρετούσε από το παράθυρο!

Σαύρος : αυτά τα σιδερένια πουλιά κουβαλούν ανθρώπους μέσα τους;

Γιάννης : είναι αεροπλάνα! Σπουδαία ανακάλυψη! Θα σου το εξηγήσω άλλη ώρα!

Στρίψε τώρα αριστερά! Βλέπεις; να η Θέρμη!

Σαύρος : βλέπω ένα ποτάμι και νερά λίγο πιο πέρα... τι να είναι;

Αφηγητής : μα βέβαια ο ποταμός Ανθεμούντας... (διαβάξει) ...Ανθεμούντας ποταμός, ο λουλουδοστόλιστος σε ελεύθερη μετάφραση,... την εύφορη πεδιάδα κάτω από τη Γαλάτιστα που αναφέρεται από την αρχαιότητα ως Ανθεμούσα, παλαιότερα διέσχιζε ο ποταμός Ανθεμούντας, ο οποίος ξεκινώντας από τα βουνά της περιοχής, περνούσε από τα Βασιλικά και τη Θέρμη κι έφτανε μέχρι ανάμεσα στο σημερινό αεροδρόμιο και την Περαιά όπου χυνόταν στο Θερμαϊκό κόλπο. Σήμερα έχει απομείνει μόνο η κοίτη του...

Γιάννης : ...στο σχολείο η κυρία μας είπε ότι μια λιμνούλα σχηματιζόταν λίγο πιο ψηλά από τις όχθες του ποταμού. Εκεί όταν ξεχείλιζε το νερό κατέβαινε κάτω στον Ανθεμούντα. Η αιτία ήταν μια πλούσια πηγή με καθαρίο, υπέροχο νερό. Ο μέγας Αλέξανδρος την είχε ανακαλύψει, το λάτρευε αυτό το νερό και συχνά ανέβαινε ως εκεί, για να το γευτεί.

Αφηγητής : Μην ξεχνάτε άλλωστε ότι στις όχθες του ποταμού Ανθεμούντα μονομάχησε ο Ηρακλής με τον τρικέφαλο βασιλιά Γηρυόνη, προκειμένου ο Γηρυόνης να πάρει πίσω τις αγελάδες που είχε αρπάξει ο Ηρακλής εκτελώντας το δέκατο άθλο του.

Σαύρος : από εδώ πάνω βλέπω κι άλλα νερά πιο κάτω... αυτά αχνίζουν όμως... τι είναι πάλι αυτό;

Γιάννης : αυτά Σαύρο είναι ιαματικά νερά... είναι τα λουτρά της Θέρμης!

Σαύρος : λουτρά; Ιαματικά; Δεν καταλαβαίνω..

Αφηγητής : (διαβάξει) ...τα λουτρά βρίσκονται σε απόσταση 20χλμ. ανατολικά της Θεσσαλονίκης σε μια πυκνοφυτεμένη έκταση 500 στρεμμάτων. Από την εποχή της τουρκοκρατίας ως το 2007 η περιοχή ήταν γνωστή ως Λουτρά Θέρμης με ιαματικά νερά ιδανικά για ρευματοπάθειες και αρθροπάθειες. Ακούστε και αυτό... ιδιαίτερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι εγκαταστάσεις των τριών τρουαίων λουτρών εξαιρετικής αισθητικής με κεραμοσκεπή, μαρμάρινα τμήματα καθώς επίσης και οι έξι υπαίθριοι μαρμάρινοι ατομικοί λουτήρες.

Γιάννης : άλλωστε και το όνομα της Θέρμης ίσως επιβεβαιώνει την ύπαρξη θερμών πηγών από την αρχαιότητα ακόμα...

Σαύρος : πάμε προς την πόλη..... βλέπω εκεί ανθρώπους με κάτι περίεργα καπέλα...

Γιάννης : ααα!! Είναι αρχαιολόγοι... κάνουν ανασκαφές...

Σαύρος : τι είναι ανασκαφές;

Γιάννης : αχ, Σαύρο! Πόσα θα σου μάθω σε μια μέρα; Εκπαιδευτική την καταντήσαμε την εκδρομή!! Οι αρχαιολόγοι είναι επιστήμονες που αναζητούν

ευρήματα της αρχαιότητας σκάβοντας σε μέρη όπου πιστεύουν ότι υπήρχαν αρχαίοι οικισμοί ...

Αφηγητής : και εδώ στη Θέρμη... εντοπίστηκε αρχαίος οικισμός στα Β.Α. της σημερινής πόλης...στα 1987 αποκαλύφθηκε το πρώτο του κτίριο και το 1988 εντοπίστηκε και αρχαίο νεκροταφείο...

Σαύρος : να πάω να δούμε από κοντά;

Γιάννης : πάμε!

Αφηγητής : πάμε!

Σκηνικό: αρχαιολόγοι, σκαπανείς, κάμερα τηλεόρασης, δημοσιογράφοι...

Δημοσιογράφος : καλημέρα σας κυρίες και κύριοι. Είμαστε στην όμορφη Θέρμη, όπου σπουδαίας σημασίας αρχαιολογική ανασκαφή βρίσκεται σε εξέλιξη. Κοντά μας η υπεύθυνη της ανασκαφής η κυρία Σκαρλατίδου.

- Κυρία Σκαρλατίδου, θα μπορούσατε να μας αναφέρεται κάποια από τα ευρήματα της έρευνας σας;

Αρχαιολόγος 1 : καλημέρα και στους τηλεθεατές σας! Είμαστε πολύ χαρούμενοι, καθώς εντοπίσαμε το πρώτο κτίριο του αρχαίου οικισμού. Στο τμήμα που έχει αποκαλυφθεί μέχρι τώρα, σύμπλεγμα τοίχων ορίζει δέκα χώρους- δωμάτια ή διαδρόμους- διαφόρων διαστάσεων. Οι τοίχοι είναι κατασκευασμένοι από αδούλευτες πέτρες και λάσπη ως συνδετικό υλικό, το δε δάπεδό τους δεν εντοπίστηκε, πράγμα που σημαίνει πως μάλλον ήταν από καλά πατημένο χώμα...(από τη μέση σχεδόν των λόγων της αρχαιολόγου, χαμηλώνει η ένταση και ακούμε το Σαύρο και το Γιάννη..)

Σαύρος: Γιάννη, λες αυτοί οι αρχαιολόγοι ήπιας και σκάβουν συνέχεια, να βρουν και κανένα αυγό σαν και το δικό μου. Που ξέρεις μπορεί να κατρακύλησε κανένα αδερφάκι μου από το Χορτιάτη ως εδώ...

Γιάννης : δε νομίζω, Σαύρο. Με σας τους δεινόσαυρους ασχολούνται οι παλαιοντολόγοι...

Σαύρος : κρίμα! Καλά θα ήταν να έβρισκα και εγώ καμιά παρέα...

(Η δημοσιογράφος πλησιάζει κάποιον άλλο αρχαιολόγο που είναι σκυμμένος πάνω από ένα άλλο σκάμμα)

Δημοσιογράφος : Θα θέλατε να μας πείτε δυο λόγια για το αρχαίο νεκροταφείο που έχετε εντοπίσει;

Αρχαιολόγος 2 : Το νεκροταφείο της αρχαίας πόλης βρίσκεται όπως βλέπετε μέσα στα όρια του σημερινού οικισμού. Οι ταφές που έχουν ως τώρα ερευνηθεί καλύπτουν πολύ μεγάλο χρονολογικό εύρος. Οι παλαιότερες είναι του 9^{ου} αι. π.Χ. και οι νεότερες φθάνουν στον 4^ο αι. μ.Χ. Η διάρκεια ζωής του νεκροταφείου λοιπόν εκτείνεται σε 13 περίπου αιώνες και είναι ενδεικτική της συνεχούς κατοίκησης της πόλης.

Δημοσιογράφος : Θα μπορούσατε να μας αναφέρεται κάποια από τα ευρήματα ;

Αρχαιολόγος 3 : Σιδερένια όπλα των ανδρών, πήλινα ειδώλια, συνήθως καθιστές γυναίκες μορφές ή προτομές γυναικών ή ζώα, χρυσά κοσμήματα, ασημένια και χάλκινα νομίσματα, χάλκινα αγγεία και άφθονη κεραμική όλων των τύπων και χρονικών περιόδων.

Σαύρος : βαρέθηκα και αφού δεν πρόκειται να βρω κανένα αυγό δεινόσαυρου, λέω να πάμε παρακάτω.

Βλέπω κόσμο μαζεμένο σε μια εκκλησία. Πάμε και εμείς!

Γιάννης : το ξέρω...είναι το εκκλησάκι του Αγίου Τρύφωνα..

Αφηγητής : (ανοίγοντας πάλι το βιβλίο του).. Άγιος Τρύφωνας προστάτης των γεωργών, των καλλιεργειών και κυρίως της αμπελουργίας... εδώ στη Θέρμη βρίσκεται ένα από τα ελάχιστα εκκλησάκια αφιερωμένα στον εν λόγω Άγιο.. αυτό το έκτισαν πρόσφυγες που έφτασαν στη Θέρμη μετά το 1914...από την Ανατολική Ρωμυλία και από την ανατολική Θράκη...

(άνδρες και γυναίκες πρόσφυγες με μπόγους και μπαγάζια, μπαίνουν ταλαιπωρημένοι και κάθονται να ξεποστάσουν, σιγοτραγουδούν, αρχίζουν να μιλούν ...)

ΑΝΔΡΑΣ : Πόσες φορές λέγω, από διωγμό σε διωγμό πόσα τραβήξαμε. Πώς είμαστε ακόμα ζωντανοί και τα λέμε;...

ΓΥΝΑΙΚΑ : Όσα θυμούμαι είναι μπερδεμένα. Θυμούμαι το πλήθος στην προκυμαία. Καθένας φορτωμένος όσα μπορούσε, ό,τι βρέθηκε μπροστά του.. Θυμούμαι μια γυναίκα βαστούσε μια στοίβα πιάτα. Μια άλλη φορτώθηκε τη ραπτομηχανή της. Ύστερα της έκοβε η κόυραση, ό,τι δεν μπορούσαν πια να τσ σηκώσουνε το πετούσανε χάμω ή στη θάλασσα

ΑΝΔΡΑΣ : ό,τι μου απόμεινε, χρυσαφικό, ρολόι, όλα τα δώσα. Χαλάλι τους μας γλίτωσαν...

ΑΝΔΡΑΣ : Έκανα ό,τι πρέπει να κάνει ένας πατέρας για τα παιδιά του, μόνο λυπάμαι για τους τόσους αδερφούς μας που έμειναν στους δρόμους σκοτωμένοι κι άλλοι που πέθαναν από τις βαριές αρρώστιες..

ΓΥΝΑΙΚΑ : Εμείς οι γυναίκες και τα παιδιά ήρθαμε με τα καράβια. Πάλι καλά...ο άνδρας μου και τα αδέρφια μου, έρχονταν με τα πόδια από τη Θράκη ...μαζί με τα κοπάδια μας...πάνε και οι άνδρες, πάνε και τα ζώα...τι θα απογίνουμε;

ΑΝΔΡΑΣ : (μπαίνει τρεχάτος) αδέρφια η κοινότητα της Θέρμης θα μας δώσει κλήρο...θα χουμε τη δική μας γη...θα στείρουμε...

ΑΝΔΡΑΣ: Θα βάλω αμπέλι, όπως στην πατρίδα...

ΓΥΝΑΙΚΑ : Ναι, αμπέλια και στάρι...

ΑΝΔΡΑΣ : Άγιε μου Τρύφωνα , βοήθα μας ..

ΓΥΝΑΙΚΑ : Μόλις στήσουμε τα σπιτικά μας με το καλό, να χτίσουμε στον Άγιο μία εκκλησία...να εδώ που στεκόμαστε ...να τον τιμούμε και να μας φυλάει...

Αποχωρούν τραγουδώντας τα χορταρούδια...

Σαύρος : τι θα γίνουν αυτοί οι άνθρωποι; Θα τα καταφέρουν;

Γιάννης: ναι, μου έχει πει την ιστορία των προσφύγων ο παππούς μου. Ο δικός του ο πατέρας είναι ανάμεσά τους...εκείνος εκεί με την τραγιάσκα ήταν....

Αφηγητής : ναι, έχει δίκιο ο Γιάννης. Εδώ στη Θέρμη ο ντόπιος πληθυσμός υποδέχτηκε με αγάπη κι αυτούς τους πρώτους πρόσφυγες αλλά και αργότερα και αυτούς που ήρθαν από τον Πόντο και από τη Μικρά Ασία τους υποστήριξαν, τους δώσαν χωράφια, έγιναν γεωργοί και έστησαν καινούργια νοικοκυριά εδώ στη νέα τους πατρίδα. Και την εκκλησία του Αγίου Τρύφωνα την έκτισαν και κάθε 1^η Φλεβάρη που γιορτάζει ο άγιος μαζεύονταν εδώ και έστηναν μεγάλο πανηγύρι...έπαιζαν μουσικές από τις πατρίδες τους, έβραζαν σε καζάνια βοδινό κρέας και το μοίραζαν σε όλους, αγωνίζονταν οι άνδρες στην πάλη, μεγάλο πανηγύρι. Την επόμενη μέρα, στις 2 του Φλεβάρη, άρχιζε πάντα το κλάδεμα των αμπελιών.

Σαύρος: δύσκολα την έχετε και εσείς οι άνθρωποι ... μπράβο σας όμως επιβιώνετε! μόνο εμείς οι δεινόσαυροι δεν τα καταφέραμε...

Γιάννης : Σαύρο, πάμε πλατεία;

Σαύρος : πού;

Γιάννης : να, στην κεντρική πλατεία της Θέρμης, στην πλατεία παραμάνας. Γίνεται ένα φοβερό street mode festival!!

Σαύρος : ένα τι;

Γιάννης : σκέιτ μπορντ, γκράφιτι, parkour, streetdance...

Σαύρος : μου φαίνεται έχω μείνει εκατομμύρια χρόνια πίσω.

Γιάννης : δεν πειράζει. Έλα θα σου τα δείξω όλα εγώ...κοίτα να τα παιδιά ...

Αφηγητής: (διαβάζοντας)